VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtorin valtuus AI-gigatehdas hankkeeseen 80 milj. euroa

OLLI-PEKKA RISSANEN, JOHTAVA ASIANTUNTIJA
EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN
VEROJAOSTO
P16.10.2026

Suomi sitoutuisi 80 miljoonan euron valtionavustukseen EU-lähtöiseen AI-gigatehtaaseen. Tämä antaisi mahdollisuuden käyttää vastaavan määrän tekoälyn laskentakapasiteettia. Tavoite on, että kapasiteetti olisi käytössä vuodesta 2028 alkaen.

Keskeiset perustelut

- EU:n teknologinen suvereniteetti ja kilpailukyky vahvistuvat.
- Suomeen tavoitellaan keskitason AI-gigatehdasta (Lot 1).
- Julkinen sektori saisi merkittävän turvallisen tekoälylaskennan kapasiteetin käyttöönsä vuodesta 2028 alkaen.
- Kapasiteettia varattaisiin myös kasvuyrityksille ja T&K-toimintaan.
- Suomi toimisi gigatehtaan ankkuriasiakkaana.

Rahoitus ja kapasiteetti

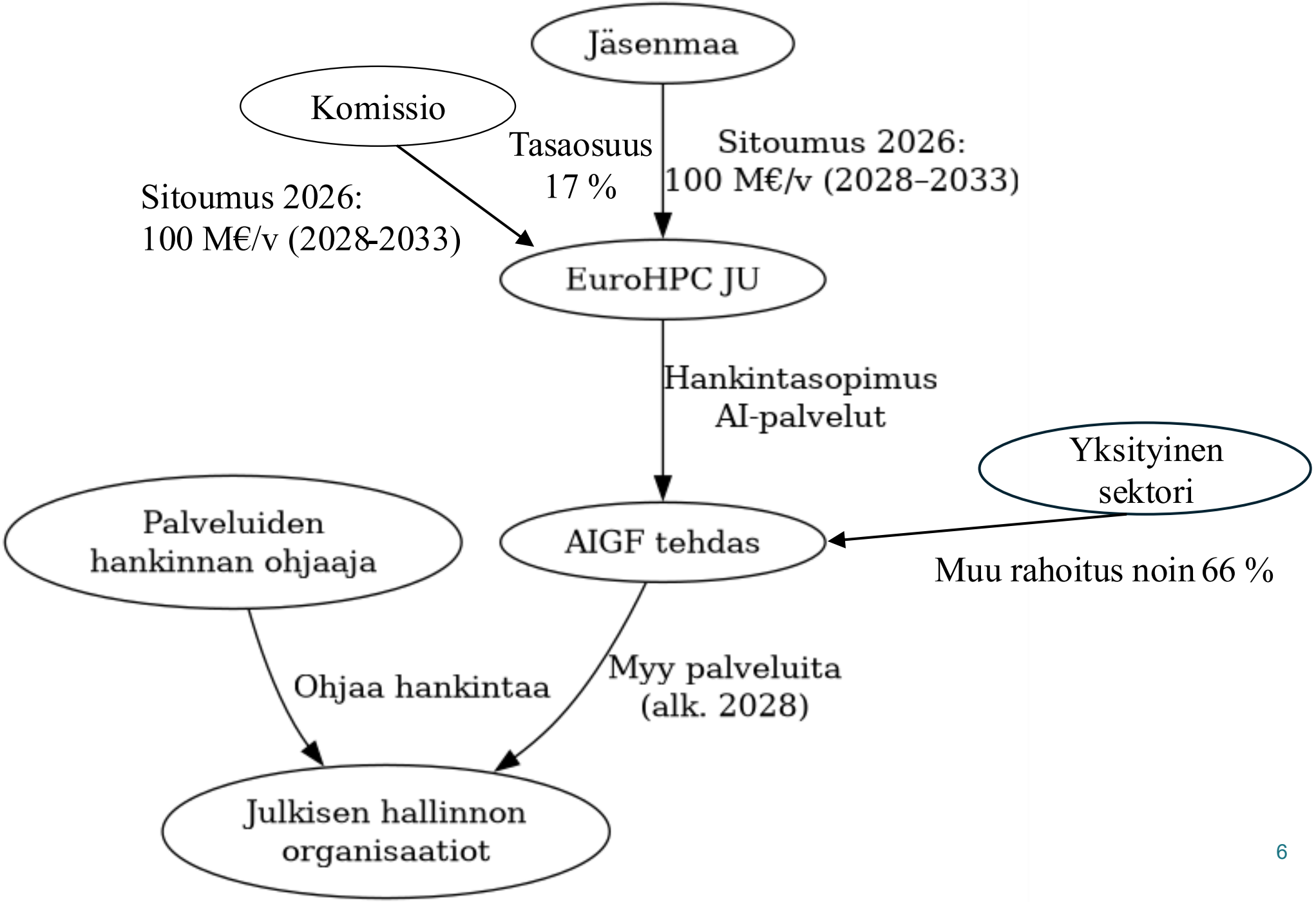
- Suomen arvioitu sitoumus korkeintaan 80 M€ vuonna 2028
- Lot 1 -gigatehtaan ensimmäinen vaihe 25 000 GPU:ta
  - Julkishallinnon käyttöön arviolta 8 500 GPU:ta (jäsenmaa + EU-osuus)
- Julkishallinnon kapasiteettitarpeen arvo noin 30 M€/vuosi
- Mahdollinen kokonaiskustannus 2028–2032 noin 350 M€

Sopimusrakenne ja hallintamalli

- AI-gigatehdas toteutetaan EU:n ja osallistuvien jäsenmaiden yhteistyöhankkeena.
- Toteutusta ohjaavat EU-tason sopimusjärjestelyt sekä yhteinen hallintamalli.
- Vastineeksi Suomelle kohdistuisi merkittävä osuus laskentakapasiteetista julkishallinnon käyttöön.
- Suomi toimisi hankkeen ankkuriasiakkaana.

Päätöksenteko

- Ensivaiheen sitoumus koskee osallistumista gigatehtaaseen.
- Mahdollisista jatkorahoituksista ja uusista sitoumuksista päätetään myöhemmin erikseen.
- Kapasiteetin käyttöoikeudet määräytyvät jäsenmaan panostuksen ja EU-järjestelyjen perusteella.

Jäsenmaa
Komissio
Tasaosuus
17 %
Sitoumus 2026:
100 M€/v (2028–2033)
Sitoumus 2026:
100 M€/v (2028-2033)
EuroHPC JU
Hankintasopimus
AI-palvelut
Yksityinen
sektori
Palveluiden
hankinnan ohjaaja
AIGF tehdas
Muu rahoitus noin 66 %
Ohjaa hankintaa
Myy palveluita
(alk. 2028)
Julkisen hallinnon
organisaatiot

Hyödyt ja epävarmuudet

Hyödyt:

- Digitaalinen ja teknologinen suvereniteetti
- Tekoälyosaamisen ja innovaatioiden vahvistuminen
- Tuki tutkimukselle, yrityksille ja julkiselle hallinnolle

Epävarmuudet:

- Tuleva kapasiteettitarve vaikeasti ennakoitava
- Jatkositoumuksista päätetään erikseen
- EU-tason sopimus- ja hallintamalli ohjaa toteutusta